

Kommunikasjon i besøksforvaltning

Sofie Kjendlie Selvaag, sofie.selvaag@nina.no

**Nasjonalparkstyret for Skarvan og Roltdalen og Sylan
Dialogmøte rådgivende- og administrativt kontaktutvalg
21.03.24**

Hvorfor kommunikasjon?

Øke besøksopplevelsen

- ▶ Engasjere, underholde, føre til refleksjon og peke på fordeler
- ▶ Overføre kunnskap om natur- og kulturverdier
- ▶ Øke forståelsen og verdsettelsen for vern og området

Endre kunnskap, holdninger og atferd

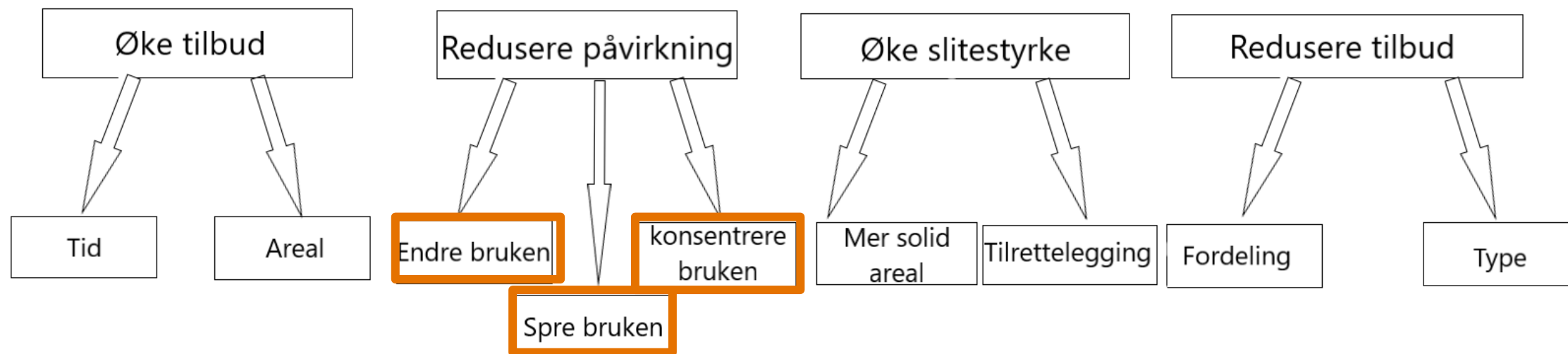
- ▶ Ansvarliggjøring, frykt, straff, sosiale normer, kostnader

Type atferd	Eksempler	Fungerer kommunikasjon
Bevisst ulovlig	Tyveri av gjenstander Kjøre i terrenget Ikke betale avgifter	+
Uaktsom/tankeløs	Forsøpling Bråkete oppførsel	++
Uerfarne	Velge uegnet leirplass Tenne bål feil sted Sikkerhetsmessige feilvurderinger	+++
Uinformert/ kunnskapsløs	Bruke stående død ved til bål Gå på stier som negativt kan påvirke naturen alvorlig Gi mat eller ikke holde trygg avstand til vilt	++++
Uunngåelig	Menneskelig avfall Tap av vegetasjonsdekke ved leirplasser	+

Strategier for å forvalte friluftsliv

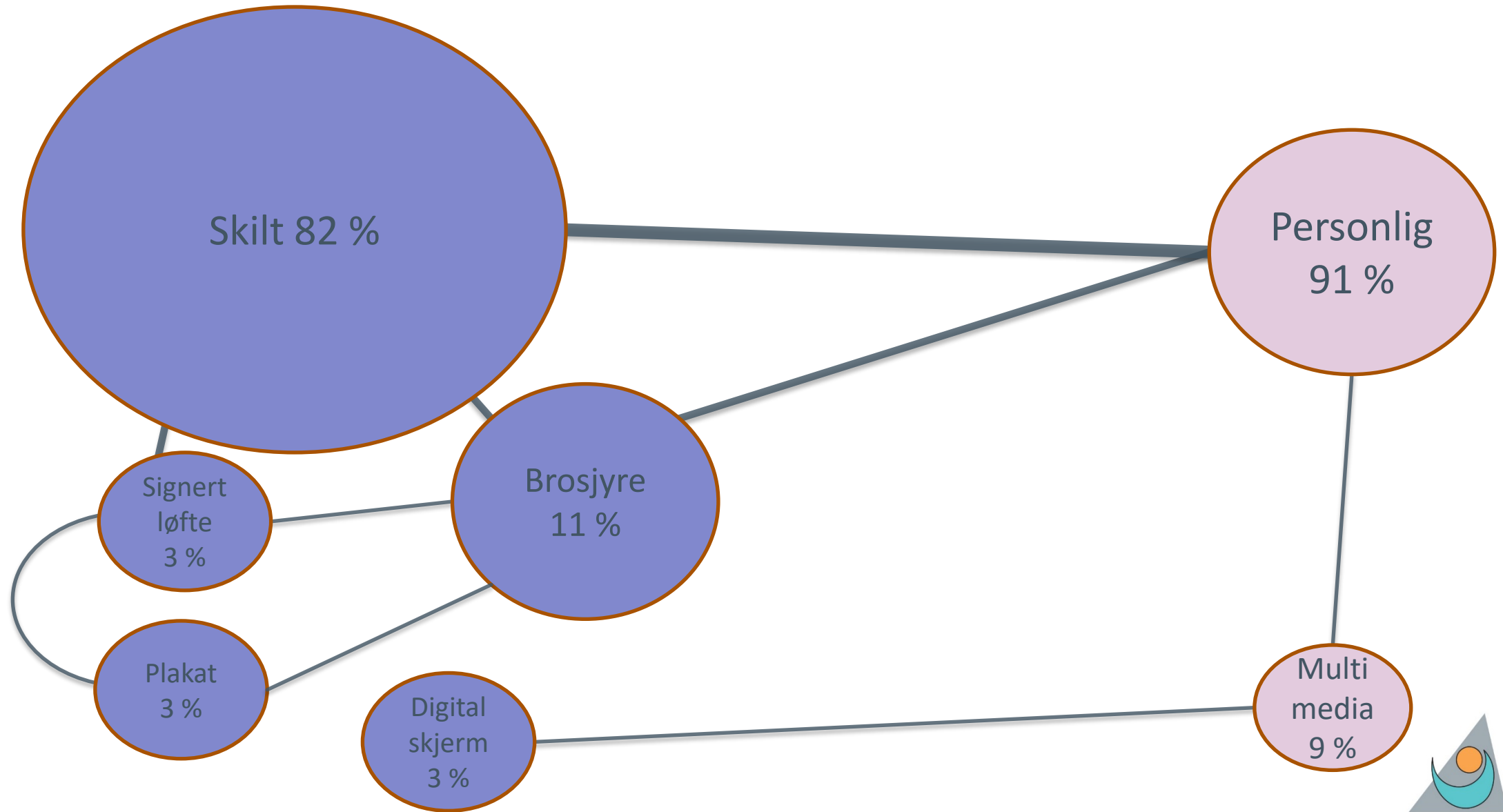
Virkemidler for å redusere påvirkning i naturmiljøer og brukerkonflikter

PASSIVE MEDIER 52 %

BEGGE 28 %

AKTIV 20 %

Observasjonsstudier av skilt i Norge

Lofotodden NP, Kvalvika:

- I gjennomsnitt brukte folk 10 sek på å lese skiltet (2 sek - 2 min)
- 43 % leste ikke skiltet
- Resultatene understreker: plassering av skiltet og mengden tekst er avgjørende for å kommunisere effektivt

Hvordan brukes informasjonstavler på innfallsportene til nasjonalparkene?

- 25-30% av de som passerte punktet var innom informasjonstavlene
- Det ble brukt relativt kort tid ved skiltene (i gjennomsnitt 1 min)
- Flere skilt samme sted førte til at færre skilt ble lest

Vorkinn, Marit. (2011). *Informasjon som verktøy for målstyrt forvaltning. Miljøvernnavdelingen. Fylkesmannen i Oppland.*

Sosiale medier i naturforvaltning

Undersøke hva folk mener om miljøtemaer

Utfordringer knyttet til å kontrollere informasjon

Skape en bedre besøksopplevelse

2 u Liker Svar

2

Det der er ikke greit.

2 u Liker Svar

Her må jeg spørre om hva som er feil, foruten treet vedkommende har saget ned? Det blir fremstilt nærmest som voldtekt av naturen, men er vel bare det ene bildet en kan kritisere?

2 u Liker Svar

2

ja akkurat bildet av treet er nok det som folk eller i hvert fald jeg tenker mest på.

Disse helt unikke treer i Bl.a. Femundsmarka er mange hundrede år gamle og bidrar til en viktig del av økosystemet.

Mange turister gjør uopprettelig skade hvert eneste år og det må stoppe om vi vil ha en nasjonalpark om 50 år og.. grunnet klimaet vokser de veldig langsomt, så sager vi ned et tre tager det mange hundrede år for et eventuelt nyt vokser opp..

Det er svært ulovligt og der gives ut store bøder hvert eneste år for folk der fx sager ned treer eller flyver med drone i marka...

Justin Bieber effect leads to closure of Icelandic canyon

Fjaðrárgljúfur closed off to protect it from fans after it starred in pop star's video

femundsmarkagutulia · Follow

femundsmarkagutulia Femundsmarka er et viktig område for sarsamisk-reindrift. Nord for Røa ligger Femund sjø som utgjør vinterbeite til Gåebrien sjøte og Saanti sjøte. Områdene sør for Røa og Gutulia er helårsbeite til Svahken sjøte.

Husk å vise hensyn hvis du møter reinsdyr. Vinteren er en krevende tid for alle arter og de forbrenner mer enn de rekker å spise. Reinen trenger derfor ro for å beite 🍂

Er du så heldig å se reinsdyr? Nyt synet på god avstand 🤗

Hold hundene i bånd og under kontroll 🐕

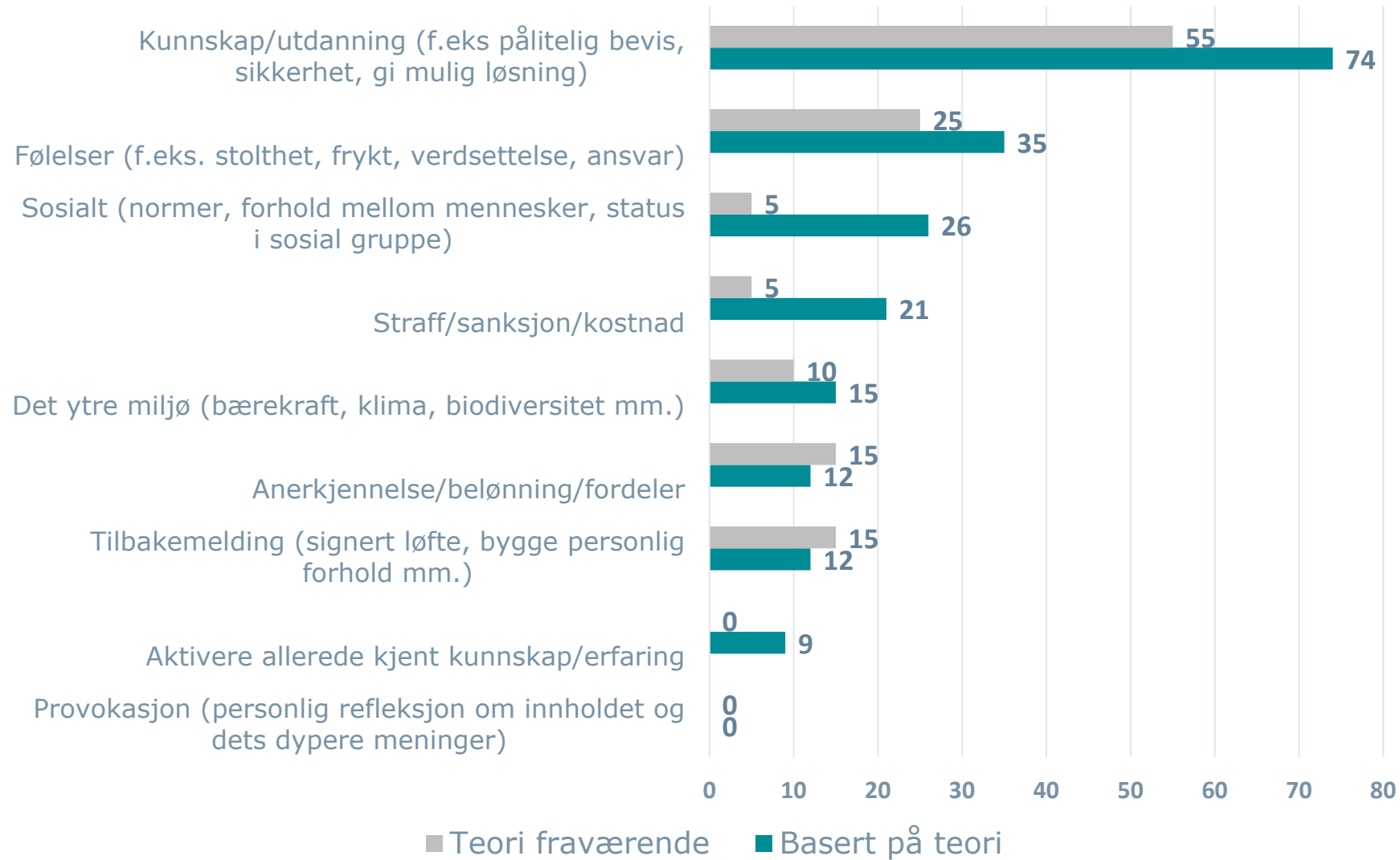
Forlat naturen som du selv vil finne den 🌿

Foto: Steinar Johansen
#reindrift #rein #spørslferdsel
#femundsmarka #gutulia
#femundsmarkanasjonalpark #gutulianasjonalpark

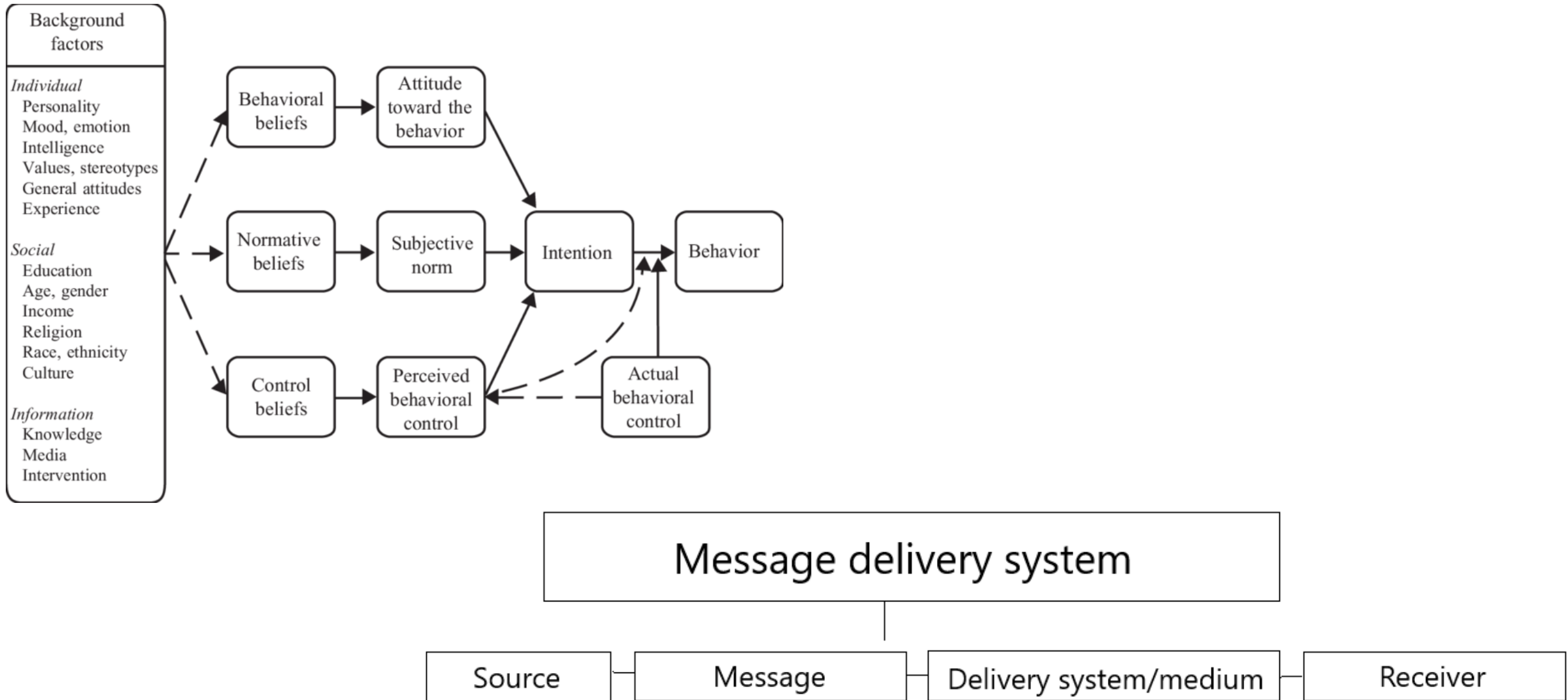
6w · See translation

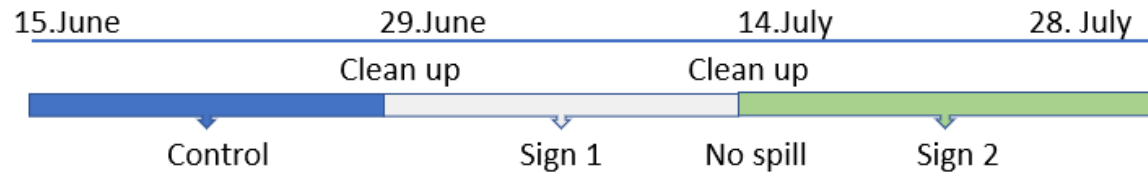
Meldingsfokus

Kommunikasjon- og atferdsteori

Etterlatt avfall i Femundsmarka i ulike testperioder sommeren 2023

Femundsmarka nasjonalpark

Keep Femundsmarka National Park clean!

You are a guest here where vulnerable plants and animals live. Trash destroys the experience of nature for us and is severely harmful for birds and other animals.

How can your visit support nature?

- Take all your trash out with you
- Help out and take trash you find along the way
- Do not burn any kind of trash, including aluminum and other food or drink packages

Trash containers here: Synnervika parking lot and The visitor center in Elgå

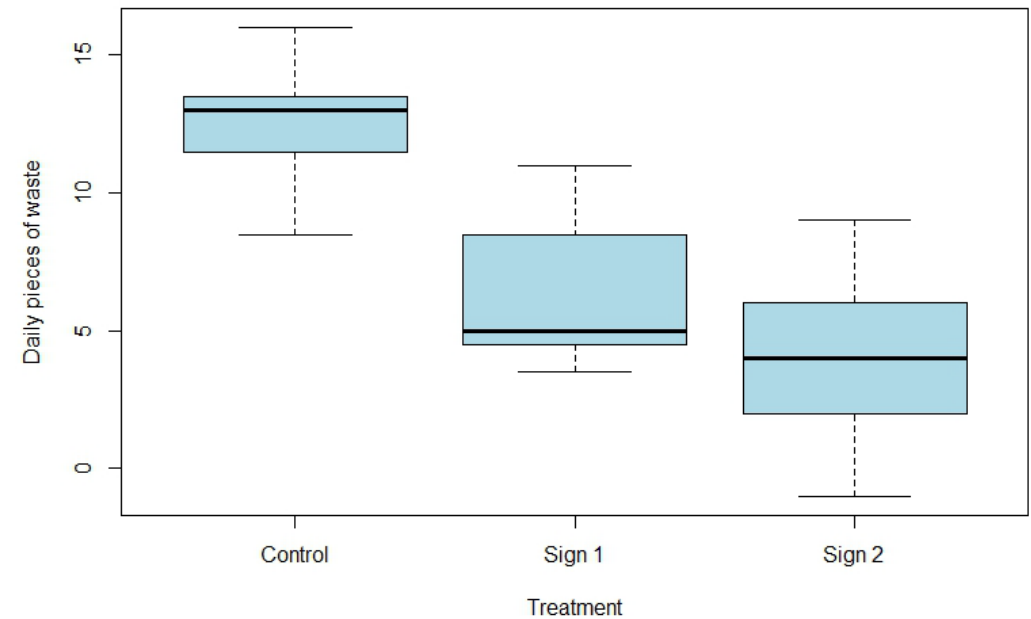

Leave nature as you would want it: wild and pristine!

Femundsmarka nasjonalpark

Keep Femundsmarka National Park clean!

Take all of your trash out with you.
Do not burn any kind of trash in campfires.

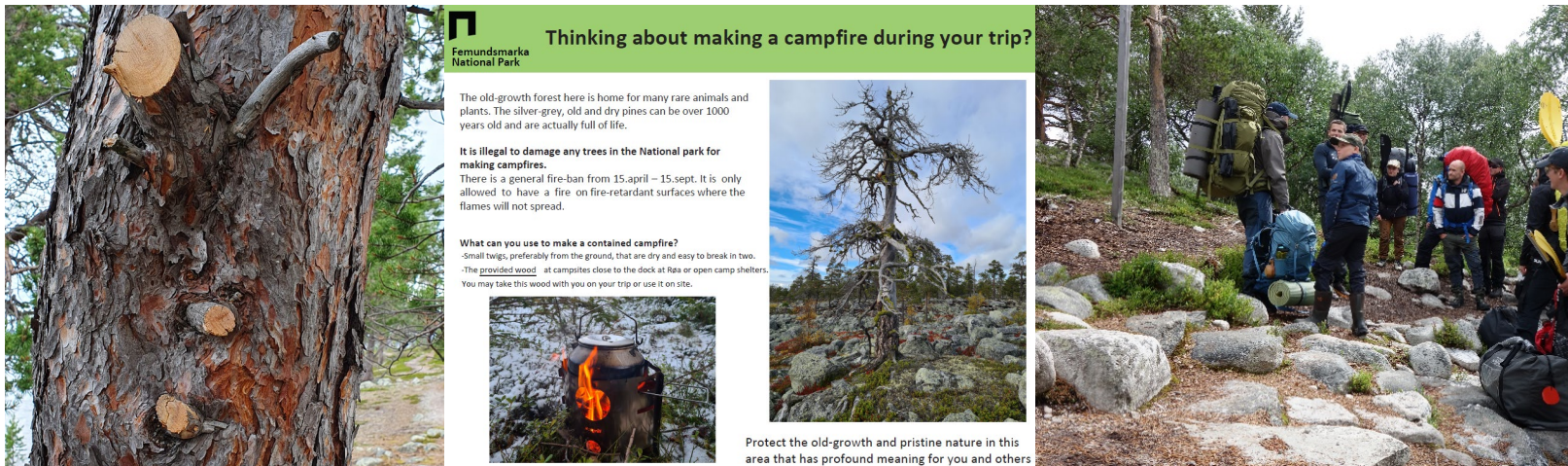

Skiltene førte til 59 % reduksjon av søppel på leirplassene sammenlignet med kontrollperioden. Det var minimale forskjeller i forsøplingsatferd mellom de to typene av skilt.

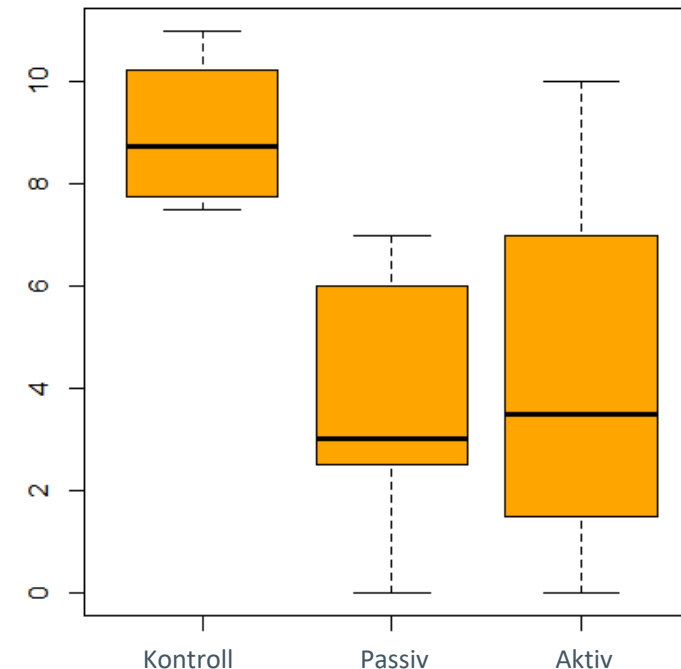
Antall treskader i Femundsmarka i ulike testperioder sommeren 2023

17.June   29.June   14-17.July   29.July

Control   Pamphlet   Break   National Park employee

Gjennomsnittlig daglig treskader

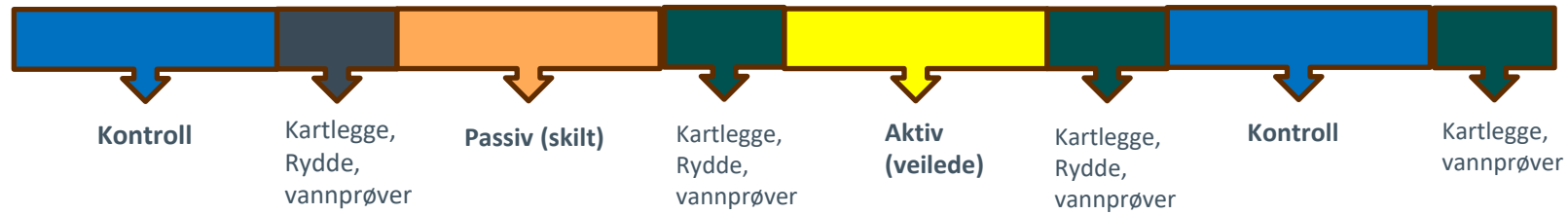

Gjennomsnittlig daglig reduksjon i treskader per dag var omtrent fem skader i begge testperiodene, en reduksjon på over 50 %

	Sår	Nevertekt	Brukket kvist	Sagd grein	Helt tre
Periode 1 (Kontroll)	1	37	45	14	2
Periode 2 (Passiv)	2	21	7	3	0
Periode 3 (Aktiv)	5	30	31	3	0

Mengde menneskelig avfall i Lofotodden i ulike testperioder sommeren 2023

Attention! Don't leave your poo in the national park!

Bring along these custom-made toilet bags on your hike – for the sake of nature, your own health and the health of others.

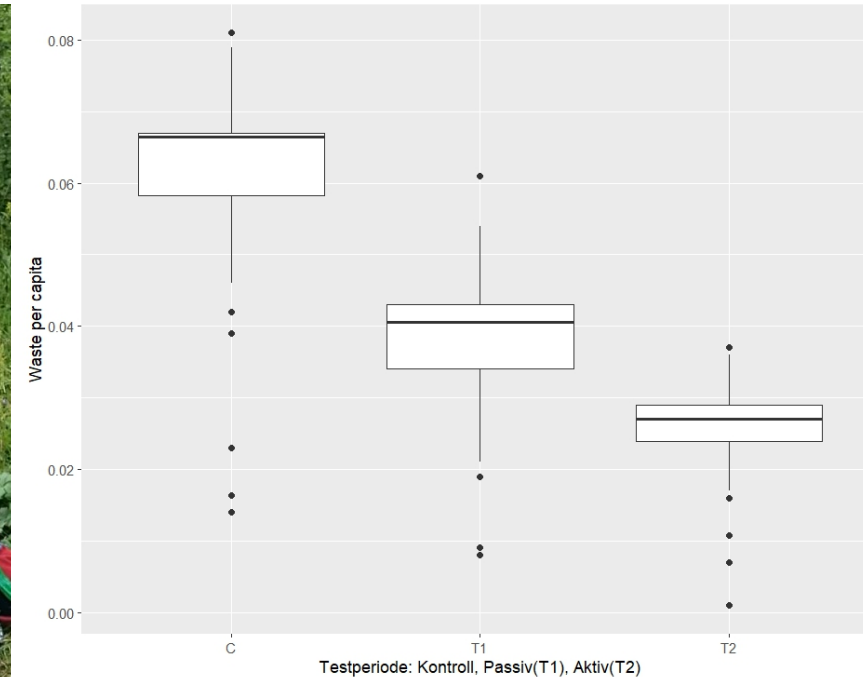
Ta med deg disse spesialtilpassede toalettposene på turen – av hensyn til naturen, din egen og andres helse.

1. Take one or more toilet bags for your trip. The bags are specially designed for human feces.
2. Each bag is easy to use and comes with instructions: poop directly into the bag and put toilet paper inside.
3. You must carry the used bag(s) out of the national park. Used bags are hygienic, odorless and safe to store in your backpack.
4. Throw away used bags in the designated waste containers, located at the trailhead parking areas (Torsfjorden or Indresand).

Ta med deg en eller flere toalettposer på turen din. Posene er spesialtilpasset for menneskelig avføring.

1. Posene er enkle å bruke og på hver pose står det beskrevet hvordan de skal brukes: bæsje rett i posen, og legg toalettpapiret oppi.
2. Brukte poser kan trygt legges i sekken og skal bæres ut av nasjonalparken. Posene er hygieniske og luktfrie.
3. Kast posene i egne avfallscontainere på parkeringsplassene ved ståtstart (Torsfjorden eller Indresand).

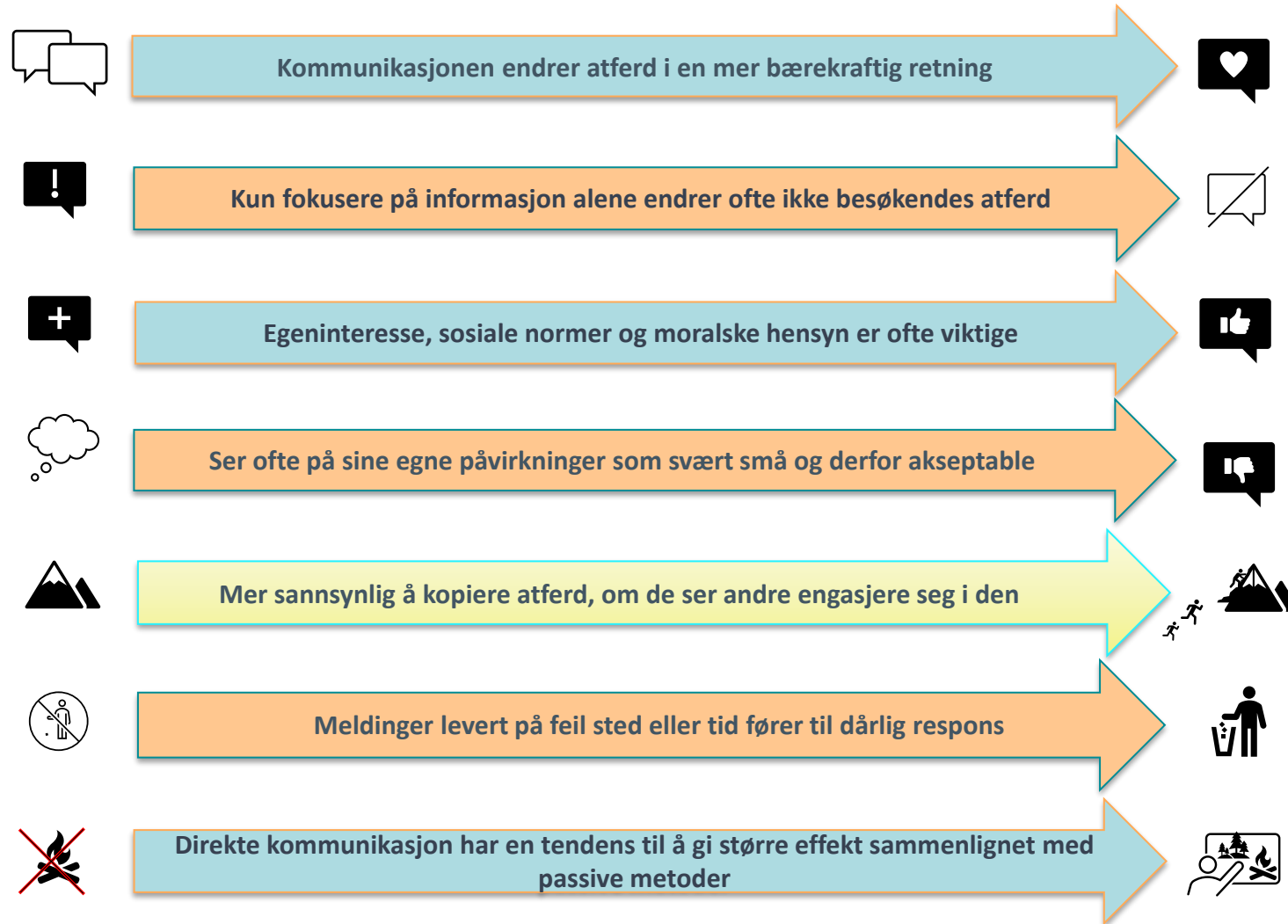
Caution! Water from the stream is unsafe to drink unless treated. Due to high e coli values from toilet waste, the water must be boiled or disinfected before use. Advarsel! Ikke drikk vann rett fra bekken, du kan bli syk. Grunnet høye ecoli-verdier fra toalettavfall, må vannet kokes eller desinfiseres på annen måte før bruk.

Ingrid fra Lofotrådet bidratt til rydding

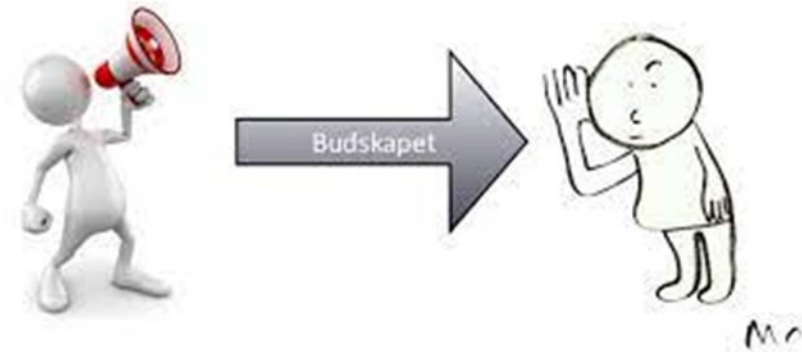
Aktiv kommunikasjon reduserte menneskelig avføring (per capita) med 38 % i forhold til kontroll sammenlignet med 25 % for passiv kommunikasjon. Vannkvalitet forbedret sammenlignet med kontroll.

Atferdsendring

Hvordan overtales?

- Relevante holdninger kan endres ved å informere om konsekvenser av handlinger
  - ▶ Begrunne hvorfor de skal endre atferd
  - ▶ Provosere
  - ▶ Få folk til å tenke og finne deres egne meninger og forbindelser
  - ▶ Gjøre det gjenkjennbart/relevant/personlig
- Meldingskilden eller mediet anses for å være autorativt, til å stole på
- Rask løsning ved å manipulere miljøet
- Bruke belønning/straff
- Teste effekter på naturmiljø ikke bare endret oppførsel. Mer fokus på normer, følelser og begrensninger
- Kommunikasjon- og informasjonstiltak kan fungere godt
  - ▶ 'Myke' tiltak som ikke utfordrer allemannsretten og er foretrukket
  - ▶ Designe ved å bruke teori/rammeverk og tidligere erfaringer
- Men ikke alltid...andre løsninger og tiltak er også viktig og riktig!

Rapporter om prosjektet

- **NINA Temahefte 88** (Selvaag, Keller, Engen 2022)
- **NINA Temahefte 94** (Keller, Engen, Selvaag 2023)
- **NINA rapport 2385** (Keller, Engen, Selvaag 2023)
- **NINA rapport 2238** (Keller and Engen 2022).
- Selvaag, S. K., Keller, R., Aas, Ø., Gundersen, V., & Singaas, F. T. (2023). On-site communication measures as a tool in outdoor recreation management: a systematic map. *Environmental Evidence*, 12(1), 14.

